

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Tribvs Dagobertis Francorvm Regibvs Diatriba Godefridi Henschenii E Societate Iesv

Henschenius, Godefridus

Antverpiae, 1655

XII Horreensis Abbatissa post S. Irminam Anastasia, non S. Modesta. S.
Chlodulphus Episcopus Metensis, non Treuirensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9599

is tamen facultatibus exceptis, quas IRMINA in ipso Epternaco possedit. Actum Gaimundis III Idus Maias regni D.N. Childeberti anno XII. Pippinus & Plectrudis, item Chudbertus, Bernarius, Charibaldus, Constantinus, Iosephus, VVinetharius subscripsere. Fuit is annus Christi 1000 aut sequens. Vtramque hanc Epternacensibus factam donationem & S. IRMINÆ & Principum Pippini ac Plectrudis paucis describit Theofridus in Vitâ S. IRMINÆ.

Ab hac deinceps euocatus S. Willibrordus Treuirim, Horreense monasterium peste liberauit: quod beneficium carmine heroico celebrat Alcuinus Flaccus in Vitâ S. Willibrordi. Visitur iuxta Horreum antiquæ religionis parœcia S. Paulo sacra, & monasterio attributa, quam S. Willibrordum, Sacerdotum duodecim prouentu ab S. IRMINA locupletatam, solenni cæremoniâ consecrassè, scribit idem Theofridus in huius Vitâ, additque illi ab eâ etiam Montisvillam in pago Zulpiaco traditam esse.

XII

Horreensis Abbatissa post S. IRMINAM Anastasia, non S. Modesta. S. Chlodulfus Episcopus Mentensis fuit, non Treuirensis.

TRithemius in Compendio libri 1 Annal. Francor. opinatur huic IRMINÆ in regimine sanctimonialium successisse Modestam cænoby Romarici alumnam, & filiam sororis B. Modoaldi Archiepiscopi Treuirorum, dein Anastasiam, & quarto loco Basilisam. Quæ Browerus monet, Trithemium scribere, priuata monumenta secutum, eamque successionem non esse certam. Imò

idem Trithemius lib. 3 de Viris illustribus Ordinis S. Benedicti cap. 143 agit de S. Modestâ Abbatisâ, atque ipsemet, quod alibi scripserat, refellere videtur. *Volunt autem quidam, inquit, quòd hæc sacrata Virgo fuerit secunda Abbatisa in Horreo Treuirensi: quòd an ita sit, temporis dissensio me non sinit discernere. Probet alius.* Scilicet qui antè scripserat hanc successio- nem contigisse sub Chlodoueo filio DAGOBERTI I, etiam lib. 3 de Viris illustribus cap. 138, subiungit S. IRMINAM S. Willibrordo, aitque *claruisse anno Domini 1000x.* Et hac de causâ Browerus S. Modestam inter Treuirenses nusquam recenset, innuens *alumnâ esse cœnobij S. Romarici, quod apud Mosellam est, nunc simul oppidum Lotharingæ, in Comitatu Auendēsi à S. Romarico extructum, cuius foundationis diploma legitur apud Ruerum lib. 4 Antiquitatum Vosagensium, sub finem Vitæ S. Romarici.* Hinc in Vitâ S. Gertrudis Niuellensis illius cōsobrinæ, quæ anno 1000x statim à morte illi apparuit, non legendum est: *In Treuirensi monasterio Abbatisa fuit, Modesta nomine; sed potiùs, In Auendēsi monasterio.* Neque enim Treuri monasterium, sed vrbs erat, varia complectens cœobia. Nec vnicus ille error inibi est, Sequitur enim: *Cùm autem crastinus dies aduenisset, ciuitatis Episcopus, nomine Clodulphus, venit ad monasterium prædictæ Modestæ. . . . Ille per ordinem narrauit staturam corporis eius & speciem decoris eius.* Est hic S. Chlodulphus Episcopus Metensis, cuius frater Ansigisus Dux S. Beggam sororem Gertrudis vxorem duxerat. Addendum igitur, *ciuitatis Metensis Episcopus,* pro quâ voce in aliis MSS. substitutum, *ciuitatis eiusdem Episcopus.* At Surius mutato stylo edidit *Treuirensis Episcopus.* Nam anno illo 1000x præerat Ecclesiæ Treuirensi S. Numerianus, electus tempore S. Sigeberti Regis, & post- eà sub Childerico mortuus. Ex illâ nihilominus mendâ a-
lius.

lius & peior succreuiterror, quo S. Chlodulphus relicta Sede Metensi, dicitur factus Archiepiscopus Treuirensis: sed de tempore inter auctores non cōuenit. Alij cum Claudio Roberto substituunt S. Modoaldo ante Numetianum, alij cum Scheckmanno ac Meuriffio in sequens reiciunt seculum, quo dicunt S. Lutwino successisse, rati etiam tum S. IRMINÆ successisse Modestam: quasi eò vsque vixisset S. Gertrudis, & mox ab obitu S. Modestæ apparuisset.

Successisse S. IRMINÆ cum Browero opinamur Anastasiam, de quâ Theodericus ex veteribus testamentorum codicillis hæc refert apud eundem Browerum: *S. Villibrordus & Domina Anastasia Abbatissa puellarum in Horreo fecerunt inter se commutationem vinearum, & dedit Dominus Villibrordus Domina Anastasia vinea petturas duas, in monte Pagine iuxta flumen Rhenum, cum vinitore & omni peculio suo, quæ sibi illustris femina Irmentrudis filia Pantini, consobrina S. IRMINÆ, dederat. Et recepit ab eâ alias duas petturas in monte Cabracensi super flumen Mosella cum vinitore & omni peculio.* Hæc ibi. Wilibrordus Boschartus differtatione 99 de Frisiæ veteris primis Apostolis, duas obtrudit IRMINAS, filias Regū DAGOBERTORVM, quarum alterâ scribit DAGOBERTI I. filiam, Horreenfis cœnobij fundatricem primam, quòd post huius discessum S. Modesta cū Modoaldo Archiepiscopo Treuirensi, auunculo suo, fundationem promouisse dicatur in priuilegio isti monasterio dato à Leone Papâ: quem ipse cum Miræo, qui illud edidit lib. 2. Diplomatum Belgicorum cap. 3, attribuit S. Leoni I I, qui sedit à xiv Augusti anni 1001. lxxxiii. ad xxviii Iunij anni sequentis. Browerus cōtrâ tradit impetratum à Leone III, qui præfuit Ecclesiæ ab anno 1000. xc. ad annum 1000. cxvi, censetque à posteris interpolatum, vt inde nihil certi confici possit. Alteram IRMINAM

arbitratur Boschartus fuisse filiam DAGOBERGIS II qui ab anno 1000 ad 1005 regnauit, eamque S. Willibrordo deuotam, cuius dein donationis chartulam edit, signatam anno 1005 Childeberti Regis, patris dicti DAGOBERGIS, ut eam Irminam necesse foret ante auum, qui iuuenis coepit regnare, natam fuisse. Huius etiam DAGOBERGIS filiam censet Scipio Duplex S. IRMINAM fuisse. Ipsum Leonis diploma damus, ut eius diiudicatio sit penes lectorem. ita ergo legitur:

Ego Leo Vicarius S. Petri Principis Apostolorum, meritis quidem impar, vice tamen ipsius dignitate Romani fungens presulatus, cœnobium Horreense à Modoualdo Treuirorum Archiepiscopo, subministrante B. Modestâ, filiâ sororis eius, è regalibus horreis, à quibus & nomen accepit, ad diuini cultus officium restauratum, post discessum beatae Virginis Irmine, qua prima hunc locum prouehendum suscepit, tantâ reuerentiâ & honore adprimè donatum accepimus, ut matre istius congregationis vitâ excedente, nulla ab extraneis quocumque modo, sed vna ex ipsis subrogetur, Principibus Ecclesiæ Treuirensis ex consulto fauentibus, Sororibus electione potitis, ipso quoque Prasule deuotè annuente. Quod tantâ auctoritate subnixum, ut in æternum stabile permaneat & fixum: ut in nomine Iesu Christi Domini nostri, sanctiq; prædecessoris Petri, & omnium electorum Dei, aeterno seruetur damnandus iudicio, si quis Prelatus tanto hâc cõmorantes exinaniuerit priuilegio. Fiat, fiat, Amen, amen.

Haftenùs illud diploma apud Miræum adiunctum alteri diplomati, quo DAGOBERGIS I possessiones Ecclesiæ metropolitanae Treuirensis dicitur confirmare: in quo hæc leguntur: *Præcipimus atque iubemus, ut omnes res vel facultates ad Ecclesiam B. Petri Treuericæ urbis pertinentes, scilicet cellam S. Hilarij, quæ nunc appellatur S. Maximini, quæ est in prædio S. Petri constructa, & cellam S. Paulini & S. Eucharj, & monasterium S. Mariæ*

S. Mariae quod idem praefatus Modoualdus in territorio S. Petri nuper à fundamentis construxit, quod vocatur Horrea, & basilicam S. Martini . . . sub iure & potestate S. Petri Treuirensis ecclesiae eiusq; Pontificis perpetualiter mancipata permaneant . . . Extat illud diploma à Francisco Roserio in Stemmatibus Lotharingiae editum pag. I sed mirè intricatum, in quo tertio repetitur nomen *Arnulphi Ducis Austriae Mosellanae*, idque anno 1000, quo S. Arnulphus erat Episcopus Metensis, non Atto, siue Abbo, qui isti Episcopus Metensis subscribit. Adduntur sigilla varia conficta, vt *DAGOBERTI Regis habens insculptum scutum liliis plenum*, qui ritus posterioribus temporibus inductus fuit. Nicolaus Zyllesius in defensione Abbatiae Imperialis S. Maximini idem diploma, sed hinc inde correctum, exhibet, ab aduersariis obiectum, quod nihilominus §§ nouem à pag. 58 ad pag. 71 confictum esse demonstrat. Browerus pag. 422, *Si à vertice, inquit, usque ad extremum unguem haec in eo diplomate contenta, cōferas, nihil, meâ quidē sententiâ, hic sani reperies.* Eodē modo menda adspersa apparent nonnulla in citato diplomate sub nomine Leonis Papæ. Quomodò enim decesserat S. IRMINA, cum Horreense monasteriū, subministrante sumptus B. Modestâ, restauraret Modoaldus Episcopus, quod in altero diplomate dicitur *à fundamentis construxisse ante annum XXIII*, aut, vt alij, *ante annum regni XII, Christi 1000*? Quomodò, inquam, tum è vitâ decesserat S. IRMINA filia DAGOBERTI & Nanthildis, quam, legitimâ coniuge Gomadrude anno sequente 1000 repudiatâ, duxit? Quidni S. Leonis IX ex Episcopo Tullensi anno 1000 Pontificis Romani creati, à quo supra diximus constitutionem pro monasteriis Stabulao & Malmundario factam esse, potius dicatur citatum supra diploma fuisse, qui tum ob libellum supplicem à quo-

piam

piam imperito antiquæ historiæ conscriptum, approbârit liberam Abbatissæ electionem, minimè à simili controuersia dependentem? Fauet huic coniecturæ, quòd cœnobium S. Romarici, in quo S. Modesta vixit, in diœcesi fuerit Tullensi, vt vel inde appposito S. Modestæ nomine, eius benevolentiam conciliandam auctor libelli supplicis sperasse videatur. Demum, quidni tam potest illa Leonis Pape constitutio supposita censerì, quàm, vt Browerus scripsit, à posteris interpolata?

XIII

Sepultura S. IRMINÆ apud VVissenburgenses. Hoc monasterium à DAGOBERTO parente dotatum. Alia monasteria à DAGOBERTO fundata aut dotata.

Album-Castrum, inquit Gaspar Bruschius, vel VVeißenburgum, monasterium instituti Benedictini, vnum ex Germania omnibus antiquissimum ac potentissimum: vna item ex quatuor illis sacri Romani Imperij abbatibus, Ducali dignitate conspicuis, Fuldensis, Campidonensis, ac Murbacensis Abbatiarum in hac felicitate consors ac socia. Id, inquam, amplissimum cœnobium in mediâ Alsatiâ ad montana Vosagi & in eiusdem nominis imperiali oppido ad amnem Lutharum, qui mediam ciuitatem perfluit, amœnissimo loco situm, Spirensis diœceseos, quod alibi VVitzenburgum, quasi sapientiæ castrum dicitur, quod nomen scholæ & academiæ tali pulchrè conuenit. Fundatum ac inchoatum legitur anno 100-XXIII, dotatum verò & auctum anno Christi 10CLXIV à DAGOBERTO potentissimo Galliarum Rege, cuius filia Domna IRMINA,
prima